

posted by Willant on 19. február 2019 - 22:24
19.02.2019 - posledná úprava článku.



[A középkori úttól a sétálóutcáig. \[1\]](#)

Ha Párkány fő utcájának történetét közelebbről vizsgáljuk, az első útszakasz „halvány” nyomvonala a régmúlt időkre, a népvándorlás időszakára, illetve a római korra vezethetők vissza, a dunai átkelőnek köszönhetően. A várépítés fénykorában az itt található egykori kis település már a középkori út egyik fontos megállója és gázlója volt. Az erődítmény létjogosultsága mellett az átkelőhely feladata az oszmán hódoltság ideje alatt sem változott. Cogorano hadmérnök egy 1595-ből származó térkép-metszeten már részletesen feltünteti a Párkányba, ill. Párkányon átvezető egykori útvonalakat. Miután a keresztény hadak Párkányból végleg kiűzték a törököt (1683), s véget ért a palánkvár falain belüli élet, a romok helyén „új élet” kezdődött, új lakóházak épültek, templom emeltetett (1701), iparos műhelyek nyíltak, amelyekből 1750 körül már nyolc működött a városban. Újra beindult a kereskedelem, s a főútvonalon ismét megéledt a forgalom. 1740-ben Mária Terézia Párkánynak mezővárosi előjogot adományozott. Az egykori középkori úton pedig a királyi udvar előkelőségei, az egyházi méltóságok, a politika és a diplomácia képviselői közlekedtek lovas hintóikon. A (középkori) királyi várút, avagy országút fő állomásai Brünn, Bécs, Pozsony, Nagyszombat, Érsekújvár, Párkány, Esztergom és Buda voltak. Ebből az időből származó Kray-féle vármegyei térképen pontosan ki van jelölve a Párkányon, Muzslán, Búcsón, Bátorkeszin át vezető Via Érseg Ujváriensis – azaz a Buda és Bécs közötti útszakasz. Ebben az időben Párkányban lehetőség nyílt arra, hogy a vagyonosabb polgárok, üzletemberek, kereskedők megvásárolják a város központjában, az országút mentén található telkeket, lakhatás és vállalkozás céljából.

A telkek rendezését és felosztását immár királyi mérnökök bonyolították le. Az esztergomi Várhegyről nézve a Fő utca bal felét az Ebed irányába húzódó régi sáncok, az uradalmi kert, és az úgynevezett „Kenderes” földek övezték, jobbról pedig a „Gurgyal”, a „templom tér”, és a mocsara, lápos „Füvellő” határolta be.

A 18. században a párkányi országút mentén már vendégfogadó várta az átutazókat és az idelátogatókat. A század végén az új postavonal is a városon keresztül vezetett. Sajnos Párkány fejlődését az 1838. évi márciusi pusztító árvíz visszavetette. Ekkor a város központjában található, zömében vályogházak kétharmada teljesen megsemmisült. 1842-ben a még beépítetlen Fő utca „végén” már ott magasodott a Párkányi Műmalom és Keményítőgyár Rt. kéménye. 1869-ben a mezővárosban immár 415 ház állt, ám az 1876. évi februári árvíz a házakat ismét alaposan megritkította. 1893-ban a Fő utca elején felépítették a város első emeletes épületét, a Steiner Mór féle Hotel Hungáriát (mai VÜB). Ekkor a Fő utca közlekedési szakaszát félméteres kőhasábok szegélyezték. 1895-ben a párkányi Fő utca egy „új utcával”, mégpedig a Mária Valéria híddal bővült. 1905 szeptemberétől (100 éve!) a Fő utcán már ívlámpák árasztották a fényt. 1911-ben a Fő utcán megjelent az automobil. A párkány-nánai vasútállomás és Esztergom között ingázó bérkocsi 10-12 utas szállítására volt alkalmas. A pályaudvar (1850) és a Hungária Szálló közti állami közúton kavargó gyakori porfelhők és a sártenger miatt sok panasz érkezett a hatóságokhoz. Kálmán Gusztáv, az akkori útépitési ügyosztály vezetője, majd államtitkár közbenjárásának köszönhetően, a közel három kilométeres útszakasz kikövezését már 1912-ben kezdték. A kiépítendő vonal tervrajzát Horthy mérnök úr készítette el, s a terv megvalósítására az állam közel félmillió koronát irányzott elő. A keramit útnak köszönhetően a város valamelyest veszített falusias jellegéből, s a helyi fuvarosok, fiákeresek is fellélegezhettek. A Fő utcán a keramit úttal párhuzamosan járdák épültek a gyalogosok számára. Továbbá sor került a juharlevelű platánfák kiültetésére, s a mai városi hivatal (épült 1972-ben) előtti park helyén, a Fő utca teljes szélességében található közel másfél méter mély árok földdel való feltöltésére. Ezen a helyen a második világháború éveiben egy magas talapzaton a Magyar országzászló lengett, 1959-től a Lenin szobor állt, 1993-tól pedig a

A középkori úttól a sétálóutcáig.

Zverejnené na Turisticko-informačná stránka Štúrova (<http://kontakt.sturovo.com/drupal>)

„Regélő szikla” mesél a város legjelentősebb történelmi eseményeiről. A parkban a 70-80-as években ötágú csillag alakzatú szökőkút állt, melynek helyén 1994-től a Pro memoria emlékmű figyelmeztet két világháború szörnyűségeire.

Hajdanán a mai park mellett sokáig Machatý fényképész fabódéja (műterme) állt. 1922-ben megindult az első városi buszjárat, s a Fő utcán megállóhelyek létesültek. A következőkben a lakosság jogos kritikája főleg a Fő utcán található szemétkerakatok eltávolítására és a szennyvizekből áradó elviselhetetlen bűz megszüntetésére irányult. Ezért 1936-ban az eső és a szennyvíz elvezetésére betoncsatornát építettek a Fő utcán. A következő évben a városközpontban megszüntették a dobolást. A községi hirdetmények ezen túl már hirdetőtáblákon voltak olvashatók. Említést érdemelnek még a Fő utca legjellegzetesebb építményei: a Községi Nagyvendéglő, azaz a mai mozi és galéria (1910), a Zsinagóga, azaz a mai Szabadidőközpont (1925), Schiller vaskereskedő háza, azaz a mai BAT vendéglő (1913 körül). Itt látható még a Leindörfer villa, azaz a mai Gyermekekotthon (1926) és a Zahovay szálló (1944). Egykor itt állt az első Takarékpénztár (1872) is, valamint a Krizsán-féle Hotel Central (majd Hron a huszas évekből), továbbá a régi Gyógytár és a régi Városháza (pszeudoempír, a hatvanas évek végén lebontották). 1970-ben a Fő utca teljes átalakításon ment keresztül. A keramit útburkolatra a Fő utca teljes szélességében bitumen burkolat került. A központban parkolót, a platánfák körül parkot létesítettek. A forgalmi rend is átalakult. A Fő utca az elmúlt században többször is nevet változtatott: volt Rákóczi utca, Fő utca, Gottwald utca, majd ismét Fő utca lett. Az idők folyamán a városközpont nemcsak a közlekedés, és kereskedelem színtere volt, de látott hadseregeket, megélt tűzvészeket, járványokat, lakodalmi és gyászmeneteket, ünnepélyeket és felvonulásokat és a Simon-Júda-napi vásárokat. Tehát nemcsak hosszú, de nagyon rögzös is volt ez a történelmi út a sétáló utcáig.

Štúrovo a okolie 2005/3 Párkány és vidéke: Összeállította: Mgr. art. Cucor Roland
Fotó: 1924-1925 készült a keményítőgyár tetejéről.

Kategórie článkov: [História](#) [2]

Adresa zdroja (modified on 19.02.2019 - 22:33):<http://kontakt.sturovo.com/drupal/402/kozepekori-uttol-setaloutcaig>

Odkazy

[1] <http://kontakt.sturovo.com/drupal/402/kozepekori-uttol-setaloutcaig> [2]
<http://kontakt.sturovo.com/drupal/kategorie-clankov/historia>